

Онегіна В.М., д.е.н., проф., Вітковський Ю.П., к.е.н.

*Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка*

СКЛАДОВІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. В статті уточнено сутність та складові інноваційного потенціалу суб'єктів підприємництва в сільському господарстві. Методи дослідження включали аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення.

Ключові слова: інноваційний потенціал; суб'єкт підприємництва; сільське господарство.

Онегина В.М., д.э.н., проф., Витковский Ю.П., к.э.н.

*Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства
имени Петра Василенко*

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Аннотация. В статье уточнены сущность и составляющие инновационного потенциала субъектов предпринимательства в сельском хозяйстве. Методы исследования включали анализ, синтез, абстрагирование, сравнение, обобщение.

Ключевые слова: инновационный потенциал; субъект предпринимательства; сельское хозяйство.

Onegina V., Vitkovskiy Yu.

*Kharkiv National Technical University of Agriculture
the name of Peter Vasilenko*

COMPONENTS OF INNOVATIVE POTENTIAL OF SUBJECTS OF ENTERPRISE

Abstract. The article clarifies the essence and components of the innovative potential of subjects of entrepreneurship in agriculture. The research methods included analysis, synthesis, abstraction, comparison, generalization.

Keywords: innovative potential; subject of entrepreneurship; agriculture.

Вступ. Перехід на інноваційну модель розвитку національної економіки є питанням її конкурентоспроможності, місця у світовому господарстві, продуктивності технологій та рівня життя населення. Інноваційний розвиток національної економіки безумовно вибудовується на основі переходу на таку модель розвитку суб'єктів підприємництва за відповідних макроекономічних та інституційних умов. Характеризуючи спроможність суб'єкта підприємництва до інноваційного розвитку, оцінюють його інноваційний потенціал. У науковій літературі в трактуванні сутності та складових інноваційного потенціалу існує певна різноманітність. Зокрема, І. Балабанов розкриває його через категорію «ресурси» та трактує його як сукупність ресурсів для здійснення інноваційної діяльності підприємства [1]. І. Новікова, В. Верба ключовими у сутності інноваційного потенціалу вважають сукупність умов, необхідних для інноваційного процесу [2]. Л. Федулова розкриває зміст інноваційного потенціалу як міру готовності до реалізації стратегічних інноваційних змін [3].

При різних підходах до визначення сутності інноваційного потенціалу науковці однозначно розглядають його як складне явище, єдність якого утворює система різноякісних елементів. Відповідно, дослідження інноваційного потенціалу, його оцінка потребують уточнення цих елементів, їх відокремлену оцінку та оцінку їх синергетичної єдності.

І. Сидорчук, наприклад, виділяє такі складові (види) інноваційного потенціалу: фінансовий, кадровий, інформаційний, маркетинговий, матеріально-технічний [4]. В інших дослідженнях пропонується розглядати такі елементи інноваційного потенціалу, як фінансовий, інвестиційний, кадровий, управлінський, матеріально-технічний, маркетинговий, економічний [5, 6]. Таким чином, питання складових інноваційного потенціалу потребує уточнення з урахуванням завдань та особливостей об'єктної сфери дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження стало уточнення сутності та складових інноваційного потенціалу суб'єктів підприємництва в сільському господарстві. Методи дослідження включали аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення.

Результати досліджень. Узагальнюючи запропоновані різними науковцями підходи з проблематики дослідження, під інноваційним потенціалом суб'єкта підприємництва ми розуміємо його спроможність до інноваційного розвитку, формування якої є результатом забезпеченості та/ або доступності необхідних ресурсів, здатності їх використовувати для забезпечення його інноваційного розвитку. До складових інноваційного потенціалу суб'єкта підприємництва ми включаємо науково-інформаційну (інновативну), матеріально-технічну, технологічну, кадрову, фінансову, управлінську та маркетингову складові. Вважаємо ці складові є визначальними у забезпеченні здатності суб'єктів підприємництва в аграрному секторі до інноваційного розвитку та включають в себе й всі інші складові.

Інновації та фінанси визнанні на останньому Форумі в Давосі рухомою силою сучасного глобального світу у досягненні цілей сталого розвитку. При скороченні часу на дифузії новітніх та удосконаленні технологій їх трансферу наукові ідеї доведені до дослідно-конструкторських розробок, дослідних зразків не є у вільному доступі для виробників інноваційної продукції, а окремі новітні є бажаними, але ще не доступними для імплементації у виробництво. Таким чином, стан фундаментальної науки, НДДКР, їх інфраструктури, трансферу новітніх безпосередньо зумовлюватимуть можливості та спроможність суб'єктів підприємництва до інноваційного розвитку.

Важливою складовою інноваційного розвитку суб'єктів підприємництва є матеріально-технічна база, яка б відповідала шостому та більш високому технологічному укладу, новітнім технологіям Індустрії 4.0, забезпечувала конкурентоспроможність агробізнесу, його спроможність запроваджувати новітні, змінювати всі елементи продуктивних сил, виробляти та пропонувати для ринку інноваційну продукцію. Сучасний процес технічного переоснащення сільськогосподарського виробництва характеризується істотним ускладненням машин і механізмів, застосуванням нових матеріалів, добрив, сортів рослин та засобів їх захисту від хворіб та шкідників, розведенням нових високопродуктивних порід тварин.

Технологічний потенціал суб'єктів підприємництва сільськогосподарського виробництва безпосередньо залежить від інновації у машинобудуванні, хімічній промисловості, біології, ресурсозбереженні, нанотехнологіях, зумовлює зміни у способах використання засобів та предметів праці, технологічних процесах та виступає невід'ємною складовою інноваційного розвитку.

Кадрова складова інноваційного потенціалу передбачає наявні трудові ресурси з відповідними компетентностями та мотивацією опанувати нові технології і провадити зміни, відповідні інноваційному розвитку.

Доступні фінансові ресурси для залучення (придбання) новітніх, реалізації інноваційно-інвестиційних проектів утворюють фінансову складову інноваційного потенціалу.

Управлінська складова інноваційного потенціалу суб'єктів підприємництва є відображенням цілеспрямованості та спроможності менеджменту організувати та провадити інноваційну діяльність.

Маркетингова складова зумовлює можливості суб'єкта підприємництва реалізувати інноваційну продукцію, втілює величину попиту на неї та ринкові позиції суб'єкта підприємництва.

Кожна з перелічених складових є необхідною для формування та розвитку інноваційного потенціалу суб'єкта підприємництва, виключення будь-якої з них унеможливуватиме інноваційний розвиток. Ця особливість має бути врахована в опрацюванні методичних засад оцінки інноваційного потенціалу, зокрема, на основі використання інтегрального показника.

Висновки. Отже, інноваційний потенціал суб'єкта підприємництва запропоновано розглядати як його спроможність до інноваційного розвитку, формування якої є результатом забезпеченості та/ або доступності необхідних ресурсів, здатності їх використовувати для забезпечення його інноваційного розвитку. До складових інноваційного потенціалу суб'єкта підприємництва ми включаємо науково-інформаційну (інновативну), матеріально-технічну, технологічну, кадрову, фінансову, управлінську та маркетингову складові. Виділення складових інноваційного потенціалу є основою наукового розкриття його архітекtonіки, оцінювання, аналізу, визначення ключових заходів з розвитку.

Список використаної літератури

1. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент / И. Т. Балабанов. – СПб.: Питер, 2005. 208 с.
2. Верба В. А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В. А. Верба // Проблеми науки. – 2003. – № 4. – С. 22.
3. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
4. Сидорчук І. П. Сутність, структура та особливості оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства / І. П. Сидорчук // Економіка і регіон. – 2014. № 2 (45). – С. 97–101.
5. Маслак О. І. Управління інноваційним потенціалом підприємства в умовах циклічності / О. І. Маслак, О. О. Безручко, М. В. Маслак // Економіка і організація управління. – 2014. – № 1 (17)–2 (18). – С. 166–173.
6. Ситник Н. І. Методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Н. І. Ситник, І. В. Кубах // Сучасні підходи до управління підприємством: збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/124844>.
7. New ways to realise the Sustainable Development Goals. Retrieved from: <http://www.weforum.org>.